

FM: Covid-19 negatīvā ietekme uz ekonomiku pirmajā ceturksnī jūtāmāka nekā iepriekš

Publicēts: 29.04.2021.

[Jaunami](#)

Latvijas iekšzemes kopprodukts (IKP) 2021. gada pirmajā ceturksnī, salīdzinot ar attiecīgo ceturksni pirms gada, samazinājies par 2,2%, liecina Centrālās statistikas pārvaldes IKP ātrā novērtējuma dati. Šis kritums ir nedaudz lielāks, nekā ekonomika bija samazinājusies iepriekšējā ceturksnī, kad IKP kritums bija 1,5% apmērā, un lielāku samazinājumu pamatā noteikusi straujā Covid-19 izplatība un saslimstības samazināšanai noteiktie darbības ierobežojumi tirdzniecībai un vairākām citām pakalpojumu nozarēm. Salīdzinājumā ar iepriekšējo ceturksni IKP pēc sezonāli un kalendāri koriģētiem datiem ir samazinājies par 2,6%.

Izvērstā statistika par nozarēm un IKP izlietojumu ātrajā novērtējumā vēl nav pieejama, bet tāpat kā iepriekšējos ceturkšņos Covid-19 izplatība un ierobežojumi smagāk skāruši pakalpojumu nozares, kur kopumā apjomi bijuši par 4,0% mazāki nekā attiecīgajā ceturksnī pirms gada. Vienlaikus atšķirībā no iepriekšējiem ceturkšņiem pieaugumu šā gada sākumā nav uzrādījušas ražojošās nozares, kur kopumā bijis 1,3% kritums.

Samazinājumu ražošanā visdrīzāk ir noteikuši zemāki būvniecības apjomi, ko noteicis gan pagājušā gada sākumā sasniegtais augstais līmenis un būvniecībai ne tik labie laika apstākļi, gan nedaudz mazākais valsts investīciju izdevumu apjoms gada pirmajā ceturksnī. Savukārt apstrādes rūpniecībā ražošanas apjomi ir tuvu pagājušā gada līmenim, un gada pirmajos divos mēnešos bija fiksēts 1,5% pieaugums, galvenokārt pateicoties spēcīgajam pieaugumam kokrūpniecībā, kā arī mašīnbūves nozarēs. Enerģētikas nozarē gada pirmajos divos mēnešos bija reģistrēts 8,2% pieaugums, palielinoties elektroenerģijas ražošanai koģenerācijas stacijās.

No pakalpojumu nozarēm visnelabvēlīgākā situācija saglabājas transporta, izmitināšanas un ēdināšanas, mākslas, izklaides un atpūtas nozarēs, kur lielāki vai mazāki darbības ierobežojumi bijuši jau vairāk nekā gadu, un, atšķirībā no pagājušā gada, kritumu piedzīvo arī mazumtirdzniecība, kur veikalu darbība tika ierobežota Covid-19 otrajā vilnī. Transporta nozarē vēl papildus jūtama Krievijas kravu tranzīta krituma ietekme, bet šogad, apjomiem samazinoties jau līdz ļoti zemam līmenim, tā vairs nav tik jūtama kā iepriekšējos ceturkšņos. Kravu apgrozījums ostās pēc tuvu pie 30% krituma pagājušajā gadā, šogad trīs mēnešos samazinājies par 8,2%, bet dzelzceļa kravu pārvadājumu apjoms saglabājies pagājušā gada līmenī. Tikmēr pasažieru aviopārvadājumu apjomi joprojām ir ļoti zemi un būtiski krities arī pasažieru skaits sauszemes un jūras pārvadājumos.

Vērtējot situāciju 2021. gadā kopumā, jaunākie IKP dati vēlreiz parāda, ka Covid-19 otrais vilnis ekonomiku skāris daudz mazāk jūtamā nekā pirmais vilnis pirms gada. To noteikusi gan ekonomikas labāka pielāgošanās Covid-19 ierobežojumiem, gan apjomīgākie uzņēmēju un iedzīvotāju atbalsta pasākumi, nodrošinot iespēju krīzes skartajām nozarēm pilnībā nepārtraukt darbību un stimulējot iedzīvotāju patēriņu, sniedzot krīzes atbalstu ģimenēm ar bērniem un pensionāriem. Tomēr šie ekonomikas atbalsta pasākumi nevar būt neierobežoti, un Latvijas ekonomikas attīstība turpmākajos mēnešos un visa 2021. gada laikā būs atkarīga pirmām kārtām no tā, cik veiksmīgi izdosies ierobežot slimības izplatību un īstenot iedzīvotāju vakcināciju, lai pēc iespējas ātrāk būtu iespējams atjaunot visu nozaru brīvu darbību. Šeit arī būtiski sabalansēt ilgtermiņa ieguvumus un riskus, jo pārāk strauja ekonomikas atvēršana pie nepietiekama vakcinācijas līmeņa var rezultēties straujā vīrusa uzliesmojumā un nepieciešamībā pēc daudz stingrākiem ierobežojošajiem pasākumiem šā gada rudenī.

Ja sekmīgi izdosies īstenot Covid-19 vakcinācijas plānu, kas paredz līdz šā gada vasaras beigām vakcinēt 70% iedzīvotāju un izvairīties no atkārtota slimības uzliesmojuma 2021. gada rudenī, pēc ierobežojumu pakāpeniskas atcelšanas jau tuvākos mēnešos gaidāma strauja ekonomiskās aktivitātes atjaunošanās un privātā patēriņa kāpums, iedzīvotājiem realizējot krīzes laikā atliktos pirkumus, un aktivitāte saglabāsies visa 2021. gada laikā. Eiropas Komisijas veidotā ekonomikas sentimenta indeksa (ESI) jaunākie dati rāda, ka pēdējā mēneša laikā uzņēmēju un patērētāju noskaņojums ir būtiski uzlabojies gan visā Eiropā, gan Latvijā, pirmo reizi

kopš pagājušā gada februāra pārsniedzot 100 atzīmi jeb ilgtermiņa vidējo līmeni.

Pēc Finanšu ministrijas februāra sākumā izstrādātajām makroekonomisko rādītāju prognozēm, Latvijas ekonomikas izaugsme 2021. gadā var sasniegt 3,0%. Pašlaik, ņemot vērā labvēlīgo situāciju ārējos tirgos, tirdzniecības partnervalstu straujo atgūšanos no Covid-19 krīzes, kā arī apjomīgos ekonomikas atbalsta pasākumus un investīciju plānus, ir priekšnoteikumi arī straujākai ekonomikas izaugsmei šā gada laikā, taču iespējas tos izmantot būs vistiešāk atkarīgas no Covid-19 apkarošanas un vakcinācijas plāna īstenošanas

<https://www.fm.gov.lv/lv/fm-covid-19-negativa-ietekme-uz-ekonomiku-pirmaja-ceturksni-jutamaka-neka-ieprieks>